

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Suojelusihteeri Hanna-Maija Kehvola
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi



Kaupunkisuunnittelulautakunta
Espoon kaupungin kirjaamo
PL1, 02070 ESPOON KAUPUNKI
kirjaamo@espoo.fi

Asia: Mielipide Espoon saariston osayleiskaavaluonnoksesta

Muistutuksen antaa: Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (rek.nro 116.353, 2825 jäsentä vuoden 2015 lopussa). Tringa ry:n tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä- Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on tutustunut Espoon saariston osayleiskaavaluonnokseen ja lausuu siitä mielipiteenään seuraavaa.

Tringa ry esittää huolensa Espoon saaristoluonnon puolesta. Kaava-alueella on monipuolinen lintulajisto, joka on hyötynyt saarien rauhallisista ja luonnontilaisina säilyneistä elinympäristöistä. Saariston osayleiskaavaluonnos esittää loma-asutuksen ja merellisten virkistysmahdollisuuksien lisäämistä, mikä heikentäisi saariston linnustoarvoja häiritsemällä pesintää sekä alueella levähtäviä lintulajeja.

Uusia rakennusoikeuksia osoitetaan kaavassa yhteensä 94 kappaletta, minkä lisäksi tulva-alueilla sijaitsevat lomarakennukset on mahdollista muuttaa talousrakennuksiksi ja rakentaa uudet lomarakennukset eri paikkaan. Retkeily- ja ulkoilualueelle (VR) sekä loma- ja majoitusrakennusten alueelle (RM) saa myös kaavamääräysten mukaan rakentaa majoitus- ja lomarakennuksia ja niitä palvelevia muita rakenteita.

Rakennusmäärä on huomattava siihen nähden, että luontoselvitys suosittelee koko kaava-alueen jättämistä lisärakentamisen ulkopuolelle. Luontoselvityksen mukaan, mikäli lomarakentamista kuitenkin lisätään, se sopisi kartoitetuilta saarilta parhaiten Svartholmeniin, Pukkisaaren luoteisosaan ja Lilla Pentalan luoteisosaan. Kaavaluonnoksessa lisärakentamista esitetään kuitenkin näiden saarien lisäksi laajasti myös muihin saariin. Tringa katsoo, että saaristoa tulee kehittää ensisijaisesti luontoarvot huomioiden. Tämä tarkoittaa, että rakennusmäärää tulee vähentää, jotta herkkä saaristoluonto säilyy.

Suunnitelmat lisätä saariston virkistyskäyttöä vaativat hyvin tarkkaa harkintaa. Tringa muistuttaa, että tärkeillä pesimäluodoilla virkistäytyminen lintujen pesimäaikaan johtaa automaattisesti luonnonsuojelulain rikkomiseen, sillä ihmisen saapuminen saariin karkottaa linnut pesiltään ja johtaa pesintöjen tuhoutumiseen. Usein mukana on myös koiria, mikä pahentaa häiriövaikutusta. Tringa esittää, että Espoon kaupunki selvittää huolellisesti luotojen linnustoarvot ja arvioi jokaisen yhteydessä, onko tarvetta esimerkiksi luo-alueen perustamiselle tai maihinnousukiellolle lintujen pesimäaikaan.

Yksi luoto, jonka linnustoarvoja ei ole kaavassa huomioitu, sijaitsee Tvijälpin ja Varsasaaren välissä. Tringan saamien tietojen sekä Tringan havaintoaineiston mukaan kyseisellä luodolla pesii useita kymmeniä pareja tiioja

ja lokkeja sekä muutamia haahka- ja tukkasotkapareja. Kaavan mahdollistama siltayhteys kulkisi luodon kautta ja tuhoaisi sen luontoarvot täysin. Tringa esittää, että siltalinjauksesta luovutaan ja luodon linnustoarvot turvataan käyttämällä luo- kaavamerkintää.

Saaristossa on myös muita tärkeitä linnustokohteita, jotka tulisi huomioida kaavassa. Itäisen saaristo-alueen reuna sekä Kytön kaava-alue rajautuvat lintualueeseen, jolla on merkitystä maailmanlaajuisella tasolla uhanalaisen allin muutonaikaisena levähdysalueena (rajaus liitteenä). Alue on ehdokkaana Birdlife Internationalin Kansainvälisesti tärkeät lintualueet-hankkeeseen (Important Bird and Biodiversity Areas, IBA), jonka tarkoituksena on tärkeiden lintualueiden tunnistaminen ja suojeleminen. Tringa vaatii, että tuleva IBA-lintualue merkitään kaavaan luo-merkinnällä.

Tringa huomauttaa, että koska osayleiskaavaa käytetään suoraan rakennusluvan perusteena, tulee luontoselvityksen olla kokonaisuudessaan yleiskaavatasoa tarkempi, jotta tuhoava maankäyttö voidaan ohjata pois myös paikallisesti tärkeiltä luontokohteilta. Vaatimuksia selvityksen tarkkuudelle asettaa niin ikään sijainti luonoltaan herkässä saaristossa. Esimerkiksi Kytön lisärakentamiseen on suhtauduttava erityisen varovasti ja vaikutusarvioita saaren suhteen tulisi täsmentää. Saarissa on luontoselvitysten ja muun tiedon perusteella säilynyt myös merkittäviä määriä vanhoja metsiä, joita tulisi kaavaluonnosta paremmin osoittaa säilyttävillä kaavamerkinnoilla (luo, MY) ja edustavimpien alueiden osalta SL-merkinnällä.

Lopuksi Tringa painottaa, että uusimman uhanalaisarviointin mukaan jo kolmannes Suomen lintulajistosta on uhanalaisia (Tiainen ym. 2015). Huolestuttava uhanalaistumiskehitys vaatii ottamaan lajiston entistä paremmin huomioon maankäytön suunnittelussa. Myös Espoon saariston kaava-alueella tavattujen lajien uhanalaisuusluokituksiin on tullut muutoksia, jotka tulee korjata kaavadokumentteihin.

Helsingissä tammikuun 25. päivänä 2016

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Jukka Hintikka
Puheenjohtaja

Lähteet:

Luontotieto Keiron Oy. 2011. Saariston osayleiskaava. Luontoselvitys. Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisu 4/2012.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.

Liite:

Kansainvälisesti tärkeän IBA-lintualueen ehdotus, pohjakartta: Maanmittauslaitos 2015